

SKUP 2008 – 46

Prosjekt:	Barnehjemssaken i Sandefjord
Medarbeider:	Marianne Henriksen
Publikasjon:	Sandefjords Blad
Publisert:	Februar – desember 2008
Medium:	Avis og nett
Tema:	Samfunn

Barnehjemssaken i Sandefjord

En metoderapport til SKUP 2009

av Marianne Henriksen

Innsender: Marianne Henriksen, journalist

telefon: 92 45 22 45
e-post: marianne.henriksen@sb.no
Adresse: Skiringssalveien 78, 3213 Sandefjord

Sandefjords Blad
Storgata 4, 3201 Sandefjord
telefon 33 42 20 00

Nettoopplag: 14.260
Lesertall: 37.000
Leserdekning: 82,8 %
Mediehuset (Alt SB) har 39 årsverk, herav 16 journalister

Innhold:	Sidenummer:
1. Hvordan kom arbeidet i gang.....	3
2. Sentrale spørsmål	3 – 4
3. Organisering av arbeidet	4 – 5
4. Publiseringsdatoer, type saker og omfang.....	5 – 21
5. Veien videre	21
6. Kilder.....	22 - 24
7. Konsekvenser.....	24 - 25
8. Tidsbruk	25
9. Spesielle erfaringer.....	25 - 26

1. Hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?

På kvelden den 6. februar finner jeg en nettartikkel på www.dagbladet.no om en tidligere

barnehjemsgutt fra Sandefjord, Morten Nyborg, og hans kamp for oppreisning fra Sandefjord kommune. Kommunen ble i artikkelen fremstilt som arrogant og avvisende. Jeg tok umiddelbart kontakt med ham og spurte om han ville fortelle meg sin historie. Nyborg fortalte at hans barnehjemsoppvekst bidro til at han i ung alder ble alkoholiker, og at han var et kjent ansikt i byens belastede miljø. Derfor var min første ide å avdekke historien til en av personene fra byens rusmiljø, de vi går omveier for å unngå å treffe på i byparken.

I dagene som følger sjekker jeg hva andre journalister i Sandefjords Blad tidligere har skrevet om barnehjemmene i Sandefjord, og hvordan politikerne har behandlet sakene.

Skravestad guttehem og barnehjemmet Lunden

Barnehjemmene mine saker i hovedsak dreier seg om er Skravestad guttehem og barnehjemmet Lunden. Skravestad guttehem ble drevet av Bergs Legat. På åttitallet ble stedet en ungdomsinstitusjon tatt over av Vestfold fylke med økonomisk støtte fra legatet. I dag planlegges en ny ungdomsinstitusjon i regi av fylket på Skravestad gård. Barnehjemmet Lunden ble drevet av Sandefjord kirke fram til 27. mars 1987. Da ble det lagt ned over natten, noe som førte til landsdekkende pressoppslag over flere uker.

2. Sentral problemstilling ved starten av prosjektet:

Målet for mine første undersøkelser var å finne ut 1) hvordan barnehjemsoppveksten i Sandefjord har preget livene til barnehjemsbarna, og 2) hvordan kommunen håndterer dem.

Svarene fra kommuneadministrasjonen ved kommuneadvokaten ga meg i begynnelsen av prosjektet et inntrykk av at historier om omsorgssvikt i barnehjem i Sandefjord lå langt tilbake i tid med helt andre grenser for fysiske avstraffelser av barn, og at opplevelsene til de tidligere barnehjemsbarna gikk på en praksis som var innenfor det norske lovverket (Barnevernloven av 1953 og forskrifter for barneheimer av 1954). Det ble også pekt på at barnehjemmene i Sandefjord var privat drevet, og at kommunen derfor ikke kunne stilles til ansvar. Dette var også i tråd med rådmannens saksframlegg da politikerne i 2006 avviste å nedsette et granskingsutvalg for å belyse forhold ved barnevernsinstitusjoner i Sandefjord i perioden 1945 til 1980.

Jeg ser flere problemstillinger etter hvert som jeg snakker med tidligere barnehjemsbarn og sjekker historikken til barnehjemmene i byen. Fra Prosjekt Oppreisning (PROPP) mottar jeg informasjon fra eksperthold. PROPP er et nasjonalt ressurs- og kompetansesenter for mennesker som har opplevd omsorgssvikt eller overgrep mens de som barn var under offentlig omsorg.

2.1. Sentrale spørsmål:

2.1.1. Ansvar

Hvem var ansvarlig for at barnehjemmene i Sandefjord ble drevet etter lover og forskrifter? Stemmer det at Sandefjord kommune ikke har noe ansvar for de privat drevne barnevernsinstitusjonene i Sandefjord?

2.1.2. Tidsrom og omfang

Hvor lenge var barnehjemmene i drift? Hvor gamle er barnehjemsbarna dette dreier seg om i

dag? Stemmer det at det er etterkrigsproblematikk, og hva gikk omsorgssvikten ut på? Finnes det noen dokumentasjon? Hvordan er dette behandlet i andre deler av landet, og er det noe som tyder på at Sandefjord står i en særstilling når det gjelder sine barnehjemsbarn?

2.1.3. Oppreisningsspørsmålet

Hva er politikernes og administrasjonens holdninger til spørsmålet om en unnskyldning og en oppreisning fra kommunalt hold? Hva mener innbyggerne om disse holdningene?

2.2. Endring av problemstilling underveis

Da jeg begynte å kikke nærmere på barnehjemmet Lunden, fikk vi ny informasjon som etterlot løse tråder. (Beskrevet i avsnittet "Lunden under lupen", side 9). Derfor dukket det opp noen nye problemstillinger verd å jobbe videre med:

Hva ville vi finne ut som følge av brevet og rapporten, som begge er omtalt i gamle avissaker knyttet til Lunden?

2.2.1. Hva førte til nedleggelsen? Lite graverende, eller sjokkerende?

2.2.2. Hvorfor var det sterk politisk motstand mot barnevernsnemndas beslutninger?

2.2.3. Hvorfor ble politisaken henlagt, og hvilke forhold ble de ansatte anmeldt for?

2.2.4. Hvordan har oppveksten på Barnehjemmet Lunden preget livet til barna der?

Disse problemstillingene gjorde at saken tok en ny vending, men førte ikke til at vi så bort fra de opprinnelige problemstillingene i det videre arbeidet.

2.3. Konsekvenser og ansvar

Mot slutten av året, etter hvert som et felles oppreisningsforslag ble vedtatt i den ene kommunen etter den andre (9 av 14 kommuner i tillegg til fylkeskommunen per 20.12.2008), sto ett spørsmål klarere fram:

2.3.1. Hva skal til for at Sandefjords politiske flertall snur i barnehjemssaken, og gir de tidligere barnehjemsbarna oppreisning for omsorgssvikten som både staten og fylket har tatt konsekvensene av?

3. Organisering

3.1. Organisering, metodebruk, kildebruk. Problemer underveis.

Som journalist i en liten redaksjon er det begrenset med ressurser til disposisjon. Reportasjeleder Geir Baarnes og nyhetsredaktør Vibeke Jørgensen kom etter den første saken publisert 12. februar med innspill til hva som var de viktigste spørsmålene vi ville belyse. Etter hvert som saken utviklet seg var de med i prosessen rundt problemstillingene og hva jeg måtte ha fokus på. Journalist Paal Even Nygaard skrev om flere tidligere Lunden- og Skravestadbeboere i perioden 2003 – 2004, mens Jan Eric Møller har fulgt sakene som journalist ved formannskapsmøtene. De kunne informere meg om hvordan tidligere saker ble jobbet fram, og historisk om kommunens politikk og administrasjonens holdning. Den

pensjonerte journalisten Gerd Enge kunne fortelle meg om hennes erfaringer fra deknningen av nedleggelsen av barnehjemmet Lunden i 1987.

Jeg begynner med å sjekke eget SB-arkiv. Hva har skjedd politisk, og hvordan har vi dekket det? Her finner jeg ut mer om hvem som eide og drev de to barnehjemmene, og jeg finner ut at et av dem ble akutt nedlagt i 1987.

Før den første saken om barnhjemsguttene Morten Nyborg og Runar Kristiansen blir publisert 12. februar, snakker jeg med kommuneadvokaten om hvorfor det ikke er noen vilje til kommunal oppreisning, og med PROPP om hva som finnes av dokumentasjon fra andre steder der det er blitt gitt oppreisning. Jeg får et innblikk i oppreisningstemaet ved å lese i Befringrapporten, NOU,2004:23, "Barnehjem og spesialskoler under lupen". Her er en link til rapporten:

<http://www.regjeringen.no/Rpub/NOU/20042004/023/PDFS/NOU200420040023000DDDPDF S.pdf>

Etter å ha lest den, kontakter jeg kommuneadvokaten, og får hans syn på hvorfor ikke Sandefjord kommune ser seg forpliktet til å gi de tidligere barnehjemsbarna en offentlig unnskyldning og oppreisning. Hans forklaring utgjør undersaken i reportasjen som også preger forsiden 12. februar.

Juridisk sett er sakene foreldet, selv om det raskt viser seg at argumentet fra kommunen om at barnehjemmene var privat drevet og derfor ikke dens ansvar, ikke holder. At sakene er foreldet er ikke til hinder for å ta et moralsk ansvar, slik ofrene ønsker. Sandefjord kommune hadde et tilsynsansvar som plasseringskommune. Argumentet om at det var andre grenser for hva som var lov av avstraffelser, holder heller ikke vann.

Etter første publisering blir jeg kontaktet av flere tidligere barnehjemsbarn. De har enten bodd på Skravestad guttehem eller barnehjemmet Lunden. Flere tar kontakt fordi de føler at vi ikke har gått langt nok i å beskrive opplevelsene til barna på begge institusjonene i Sandefjord.

Sandefjords Blad holder fast ved problemstillingene vi har beskrevet i **punkt 2.1. og 2.2.** og velger derfor ikke å presentere den ene skjebnen etter den andre. Informasjonen kildene kommer med til meg skriver jeg ned og sorterer etter alder, hvilket barnehjem og tidspunkt for oppholdet.

4. Publiseringsdatoer, type saker og omfang

26 saker er publisert i perioden 12. februar til 27. desember 2008. De fleste sakene ble i tillegg til vedlagte utgaver av Sandefjords Blad også publisert på www.sb.no. Den første saken publisert 12.02.08 ble også et innslag produsert av Sandefjords Blad til TV-kanalen VF24.

En reportasje (28.03.08) sto i helgemagasinet som følger avisen fredag. Den ble også publisert på nettsiden. Den siste omtalen av barnehjemssakene i 2008 ble gjort i form av en oppsummering i vårt kavalkademagasin for året 2008 som kom ut 27. desember. Denne er ikke publisert på nettsiden.

Barnehjemssaken har også vært tema i flere av avisens lederartikler.

Den første saken presenterer to tidligere barnehjemsgutter, Morten Nyborg og Rune Kristiansen. Den viser hvordan barnehjemsoppveksten i Sandefjord har preget livene deres, og hvordan kommunen håndterer dem. Nyborg hadde bodd på Skravestad guttehem, Rune Kristiansen hadde først bodd på Lunden barnehjem, deretter på Skravestad guttehem. I undersaken svarer kommuneadvokaten for kommunens holdning.

I sakene utover i året blir to andre skjebner presentert, en som ble sendt ut av kommunen (Bjørnar Thorsen i helgemagasinet 28.03.08) og Johnny Guthe som kunne fortelle om en god oppvekst på Skravestad guttehem i avis- og nettutgaven 16. juni.

De øvrige sakene dreier seg om kampen for oppreisning, problemene barnehjemsbarna støter på i møte med byråkratiet, om folkeoppøpet som ble dannet etter den første saken, og om politikernes passive rolle i debatten om oppreisning.

4. 1. Publiserte saker og hva som førte til dem

Her følger en kronologisk gjennomgang av sakene, med hovedbudskap, åpne og eventuelt skjulte kilder, samt hvordan sakene ble plassert i avisa.

Første sak, 12. februar

Forside: "Måtte tåle mye juling". Hovedsak/A-sak: "Trodde juling var kjærlighet" side 4 og 5. Undersak: "Ingen erstatning".

Hovedoppslaget gir leserne et innblikk i oppveksten til to menn i midten av 40-årene. Det viser hvordan forholdene var, og at dette ikke ligger så langt tilbake i tid som det tidligere saker har gitt inntrykk av. Saker publisert i Sandefjords Blad fire til fem år tilbake dreide seg om mennesker som var 10 til 20 år eldre enn Morten Nyborg og Rune Kristiansen. Det kan virke som om kombinasjonen av at dette dreier seg om yngre mennesker og kommuneadvokatens svar som oppfattes som arrogante, styrker lesernes engasjement.

Problemstillingen endrer seg

Etter å ha satt meg mer inn i saken, opplever jeg at mine spørsmål utvikler seg videre. Hvor lenge var barnehjemmene i drift, hvor gamle er barnehjemsbarna dette dreier seg om i dag? Hva gikk omsorgssvikten ut på? Finnes det noen dokumentasjon? Hvordan er dette behandlet i andre deler av landet, og er det noe som tyder på at Sandefjord står i en særstilling når det gjelder sine barnehjemsbarn?

16. februar: Skyts mot kommuneadvokaten

Hovedsak/A-sak: "Hudfletter Myhre" side 6 og 7. Undersaker: "- Styrt av erstatningsfrykt" og "- Aldri konstatert mangler". En faktaboks.

I hovedsaken har jeg kontaktet Kai Stene i PROPP, som for første gang tar til orde mot kommuneadvokat Myhre og hans svar på spørsmålene om barnehjemmene. Han kaller Myhre kunnskapsløs, og viser blant annet til tilsynsansvaret kommunen i følge norsk lov var og er pålagt. I første undersak har jeg også undersøkt med seniorrådgiver i Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) Kjetil Rostad. Han forteller at det som tidligere var lukkede systemer med lite tilsyn og kontroll, i dag preges av kontrollsystemer og erstatningsfrykt. Undersaken med ham peker på forskjellen mellom dagens barnevern og tidligere barnevern. Stene mener Myhre avslører manglende kunnskap i sine svar. I

undersaken svarer kommuneadvokat Myhre at det aldri ble konstatert mangler ved barnehjemmene i Sandefjord.

Etter denne saken blir jeg kontaktet av Halvor Sanne som forteller at han er en av initiativtakerne til et folkeopprop som vil støtte barnehjemsbarna. Sammen med Jens Andersen, Elin Feen og Torbjørn Hasås etablerer han "Folkeopporet til støtte for tidligere barnehjemsbarn i Sandefjord", heretter kalt Folkeopporet. De føler at de på den måten støtter sine tidligere skolekamerater fra guttehjemmet Skravestad, og vil vise at innbyggere på tvers av samfunnslag vil støtte dem. Det fører til neste oppslag, som publiseres 22. februar.

22. februar: Folkeopporet presenteres

Forside: "Folkeopporet for barnehjemsbarna". Hovedsak: "Vil starte folkeopporet", side 22. Undersak: "Barnehjemssaken engasjerer på nett". I undersaken vises engasjementet til leserne gjennom et utvalg av innlegg fra nettdebattene til de tidligere sakene.

Mine første undersøkelser viser at politikerne vil at de tidligere barnehjemsbarna skal henvende seg til Statens sivilrettsforvaltning som er underlagt Justisdepartementet (tidligere Justissekretariatene) og søke staten om billighetserstatning. Noe av alt det som kom fram i den første reportasjen 12. februar var hvor krevende det var å søke, og hvor lang tid Morten Nyborg hadde ventet på et svar. Etter reportasjen 22. februar forteller Nyborg at han har fått melding om nye forsinkelser, fordi søknaden hans hadde ligget på feil bord i ett år og fem måneder. Jeg kontakter advokaten hans, Geir Wangensten-Øye. Han bekrefter hvor mye arbeid som ligger bak en søknad, og hvor lang tid sivilrettsforvaltningen bruker på å behandle søknadene. Aftenposten hadde forut for denne reportasjen en sak om sendrettheten i sivilrettsforvaltningen, som behandler søknadene. Dette kommer fram i oppslagene om saken den 25. februar.

25. februar: Krevende og vanskelig å søke billighetserstatning

Forside: "Søknad havnet på feil bord". Hovedsak/A-sak: "Sen behandling sinker erstatning", side 6. To faktabokser. I denne saken er også Ole Ringdal en av kildene. Han er også en av dem som ville søke staten om billighetserstatning. Tomme mapper hos barnevernet i Sandefjord gjorde at han ga opp før han i det hele tatt har søkt, forteller han.

Neste sak blir en oppfølging av opplysningene om mangelfulle arkivmapper. Barnevernleder i Sandefjord kommune, Berit Kvanvik, beklager mangelfulle mapper. Hun forteller også at siden hjemmene var privat drevet, hendte det også at foreldre plasserte barna sine der etter egne avtaler med driverne. I de tilfellene er mappene tomme.

26. februar: De mangelfulle arkivene

Forside: "Beklager mangler". A-sak: "Beklager tynne arkivmapper" side 3. En faktaboks. Barnevernlederen forklarer hvorfor mappene er mangelfulle. I faktaboksen får vi fram når barnevernloven trådte i kraft, og når den ble revidert.

28. februar skriver gruppeleder Vidar Andersen i Frp et leserinnlegg om at kommunen bør ta et ansvar for barnehjemsbarna. Han er så langt den eneste politikeren som har uttalt sin støtte.

29. februar: Det skjer noe, KS vil utrede

Hovedsak/-A-sak: Samordner utredningene. Undersak: Fortalte om drømmen sin. En

faktaboks om oppreisning, og en enquête med fem personer på gata. En video ble lagt til nettartikkelen. Side 2 og 3.

Jeg var til stede sammen med en fotograf Per Langevei da kommunesktorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon KS hadde sitt månedlige torsdagsmøte 28. februar. Siden en oslokvinne med barnehjemsbakgrunn fra Tønsberg skulle delta anonymt, var fylkesmann Mona Røkke skeptisk til å slippe inn media. Etter dialog med PROPP, som også skulle delta, og kvinnen selv, gikk det likevel greit.

En arbeidsgruppe får i mandat å utrede en felles oppreisningsordning for vestfoldkommunene på dette torsdagsmøtet. Arbeidsgruppen startes av oslokvinnen og flere fra kirken, domprost David Gjerp og prosterådsgiver Inger Marie Andersen. Fylkesrådmann Mette Bjune blir leder av gruppen som har støtte fra hele ordførerkollegiet i KS. Det er et samstemt KS som tar inn over seg budskapet fra PROPP og oslokvinnen, og ser viktigheten av likebehandling innenfor fylket. Anne Gro Olafsen fra Høyre stiller for Sandefjord kommune. Hun er ordknapp overfor media, men framholder at det er viktig å møte menneskene det gjelder med respekt.

4. mars: Folkeoppøpet utfordrer politikerne

A-sak: "Skuffet over politikerne", side 6. Folkeoppøpet etterlyser engasjement. En faktaboks.

Folkeoppøpet uttaler sin skuffelse over politikere i Sandefjord kommune, siden ingen har kommet med noen meninger til nå. Anne Gro Olafsen som deltok på KS møtet viser til at ordførerkollegiet og rådmannsutvalget i KS vil ta dette videre, mens Vidar Andersen i Frp sier at han tidligere har hørt om en bevegelse innen det politiske flertallet. Selv vil han ikke ta det opp igjen, fordi han har blitt nedstemt i formannskapet tidligere (det gjaldt en gransking av barnevernsinstitusjoner i Sandefjord, som ble nedstemt i 2006). Her pirker vi bort i problemstillingen som ble stadig klarere utover i året, **punkt 2.3.1..**

En skjebne til på banen

Jeg blir kontaktet av Bjørnar Thorsen i begynnelsen av mars. Han ble sendt på skolehjem i Tvedestrand av Sandefjord kommune som gutt, nå vil han fortelle sin historie. Vi får følge ham på veien mot svarene på hvorfor han ble sendt av gårde. Vi velger å presentere også hans historie, denne gangen i helgemagasinet til Sandefjords Blad.

Jakten på Bjørnars svar gir meg informasjon

Jeg følger ham på veien mot informasjonen om hvorfor han ble hentet brutalt hjemme, og kjørt til seks års opphold på Lunde skole i Tvedestrand (altså ikke barnehjemmet Lunden). I lys av barnehjemssakene var dette en lærerik prosess fram mot publisering. Først møtet med de kommunale kontorene og innsynsbejæringene, deretter jobben med å sjekke Thorsens troverdighet. Gjennom dette arbeidet erfarte jeg hva barnehjemsbarna støter på og må gjennomgå når de finner dokumentasjon om seg. Siden Thorsen ble plassert av skoletjenesten, og ikke barnevernet, forelå det mye og detaljert informasjon. Begrep og diagnoser ble benyttet ukritisk og i et helt annet omfang enn hva som er tilfelle i dag. Leder av psykologisk pedagogisk senter i kommunen, Solveig Helgesen-Wegger, og konsulent ved skole- og barnehagekontoret Bjørn Stensrud, går gjennom mappen til Thorsen sammen med oss. De forklarer at man tidligere ga diagnoser uten å legge de samme kriteriene til grunn som i dag. Derfor forekom utrykk som evneveik i Thorsens mappe. Det innebar alvorlige konsekvenser for ham.

Gjennom granskingsrapporten til Oslo kommune om barnehjemsbarn de hadde plassert i Tvedestrand, viste det seg at han ikke var alene om sin historie. Det lærte meg at der andre kommuner med oppreisningsordning har hatt tilsynsansvaret, vil det finnes informasjon om barnehjemmene i Sandefjord. Det foreligger likevel begrenset med informasjon i rapporten fra Oslo kommune, som jeg går nærmere inn på. Granskingsutvalget har hatt nok med å granske de fleste hjemmene innenfor sitt eget område, og har konkludert med at forholdene ikke kan skille seg vesentlig andre steder. Derfor er det lagt vekt på egenerklæringer. I bunnen av denne konklusjonen ligger også Befringsutvalgets rapport.

Etter en ringerunde til forskjellige personer som har gjennomført gransking og behandling av oppreisningssøknader, får jeg likevel bekreftet at søkere som tar kontakt gjør det fordi de har hatt negative opplevelser, men at de ikke kan gi meg nærmere informasjon av hensyn til taushetsplikten.

Vi flytter blikket mot Lunden

Parallelt med arbeidet med reportasjen om Bjørnar Thorsen begynner jeg også å se på hva som gjorde at barnehjemmet Lunden ble lagt ned akutt påskeaften 1987. Jeg føler at noe ikke stemmer, siden kommuneadvokaten i en undersak 16. februar uttaler at det aldri ble konstatert mangler ved barnehjemmene i Sandefjord. Jeg tar kontakt med pensjonert journalist Gerd Enge, som skrev de fleste sakene i 1987, og som tilfeldig fikk kunnskap om at Lunden Barnehjem gikk mot en hastenedleggelse.

Vi har flere møter. Jeg finner fram sakene fra 1987 i utklipparkivet. Her ligger også kopier av offentlige dokumenter i forhold til at personalet ble politianmeldt. Det kommer fram at det er sendt *et brev* til barnevernsnemndas leder som førte til nedleggelse og anmeldelse. Men av sakene kan det virke som om svært få har lest brevet, og at ingen i Sandefjords Blad fikk tilgang til det.

28. mars: En slags solskinnshistorie

Magasinet "helg", side 4 – 9. Forside: "Tapt barndom".

Her fikk vi sjansen til å vise Bjørnar Thorsen som mot alle odds hadde klart seg bra i livet. Slik får vi også vist at noen av forkjemperne for oppreisning takler et rusfritt liv, jobb og familie til tross for arrener fra barndommen. Hovedsak: "Usynlige arr". Tilsvar i egen undersak: "Guttene hadde det godt". Flere faktabokser, hvorav en egen med kildehenvisninger. Viktige dokumenter her er deler av rapporten til Befring, som omhandler voksnes troverdighet og hukommelse. ([Befringrapporten](#) se **punkt 3.1.**).

Gjennom foreningen Rettferd for tapere og Ola Ødegård kommer jeg i kontakt med en 37-åring fra Skien som har bodd på Lunde skole etter at Thorsen bodde der. Han forteller meg en historie som samsvarer med Thorsen. Etter ønske fra begge setter jeg dem i kontakt med hverandre.

Morten Nyborg og Bjørnar Thorsen tar kontakt med hverandre etter reportasjen i helgemagasinet. Jeg gjør Thorsen kjent med ressurscenteret PROPP, og anbefaler andre tidligere barnehjemsbarn som kontakter meg om å henvende seg dit ved spørsmål om sin situasjon. Det gjør jeg fordi flere tar kontakt for å få vite det de ikke tør å spørre kommunen om. Jeg erfarer at de føler det tryggere å ringe til meg, enn å møte en saksbehandler. Som en konsekvens av sakene våre i SB og engasjementet rundt dem dannes en fellesstøttegruppe for barnehjemsbarn i Vestfold og Telemark, med fødselshjelp fra PROPP.

Lunden under lupen

Informasjonen fra Gerd Enge, og dokumentene vi fant i arkivet har etterlatt en del løse tråder. Nyhetsredaktør Vibeke H Jørgensen og jeg finner ut hva vi må få mer kunnskap om for å komme videre. Derfor utvikler problemstillingen seg, som beskrevet i **punkt 2.2**. Jeg sender en forespørsel til kommuneadvokaten 11. april om å få innsyn i de sakkyndiges rapport som lå til grunn for barnevernsnemndas vedtak i Lundensaken i 1987. Sandefjord barnevernsnemnd fattet 25. august 1987 i sak nr. 73 et vedtak som nektet partene innsyn i rapporten. Det ble vist til forvaltningslovens § 21 og § 18 annet ledd. Nå begrunnet vi med ny offentlighetslov, og ba om å få sladdet evt. navn. Rundt 21. april mottar jeg rapporten fra kommunen, sladdet. Rapporten omtales i "Omsorgssvikt satte spor", publisert 8. juli. Innholdet utdypes på side 11, under "Motstridende om Lunden-nedleggelsen".

29. Mars: Se han snakker

Forside "Lite smarte uttalelser". A-sak: Ønsker mer engasjement, side 6. Undersak: Ordføreren sitter på gjerdet.

For første gang sier ordfører Bjørn Ole Gleditsch noe offentlig om barnehjemssakene i Sandefjord. Han gir signaler om at flere politikere ser på kommuneadvokat Ivar Otto Myhres uttalelser som provoserende og lite smarte. Kommuneadvokaten på sin side fremholder at han kun har sagt det samme som sto i rådmannens saksframlegg før formannskapet i 2006 stemte ned en gransking av barnehjemmene i Sandefjord. Men han innrømmer at han ordla seg for å provosere. Når vi spør ordføreren om hans holdninger til oppreisningsspørsmålet, viser han til at han vil vente på konklusjonen fra KS-gruppa. Han sier at det ikke er noen grunn til at Sandefjord kommune gjør noe med saken før man samlet blir foreslått et tilbud for hva Vestfold bør gjøre. Han ser det som naturlig å diskutere og forene seg til noe felles med de øvrige kommunene. Dette sier han i undersaken.

14. april: Støttegruppen etableres

Forside: "Vil reise seg sammen"

Hovedsak/A-sak: "Dannet støttegruppe" side 2 og 3. Undersak: Fordel å sitte på gjerdet. En faktaboks.

Bakgrunnen for dette oppslaget er at de tidligere barnehjemsbarna som en konsekvens av sakene i Sandefjords Blad har fått et fellesskap, og funnet en sak å kjempe sammen for. De ser nytten av å danne en støttegruppe. PROPP hjelper dem med organiseringen. Jeg erfarer at de som tar kontakt ikke er bosatt i vårt dekningsområde, men at de tipses om sakene etter hvert som vi har publisert dem. For hver som kontakter meg, tilføres det en ny bit informasjon, og danner et tydeligere bilde av hvordan barnevernsinstitusjonene i Vestfold fungerte. Vestfold og Telemark danner felles støttegruppe for tidligere barnehjemsbarn. Kai Stene fra PROPP beroliger både Folkeoppøpet og Støttegruppen for tidligere barnehjemsbarn i Vestfold og Telemark med at det er en fordel at politikerne sitter på gjerdet, og gir arbeidsgruppen til KS ro. Han fremhever hva en god ordning bør inneholde, som økonomisk rådgivning og psykologhjelp.

Motstridende om Lunden-nedleggelsen

15. april får jeg vite av barnevernleder Berit Kvanvik hvem som satt i barnevernsnemnda i 1987. Derfor møter jeg på nytt den pensjonerte journalisten Gerd Enge 17. april. Hun forteller meg mer om hvem personene i nemnda var og vi diskuterer hvem jeg bør kontakte.

21. april mottar jeg rapporten som ble utarbeidet i etterkant av nedleggelsen av Lunden i 1987, som den anklagede part i politisaken ble nektet innsyn i den gang. Rapporten er utarbeidet av Barne- og ungdomspsykiatrisk klinikk ved Vestfold Sentralsykehus, datert 2. juli 1987. Den konkluderer med "at barna har blitt utsatt for en oppdragelsespraksis som har fått negative konsekvenser for deres psykiske utvikling". Det vises også til *et brev* som utløste nedleggelsen, granskningen og politianmeldelsen. Rapporten styrker meg i min tvil til lvar Otto Myhres uttalelser om at det ikke ble funnet noe graverende forut for nedleggelsen av Lunden, og at omsorgen der var i tråd med datidens (året er 1987) oppdragelsespraksis. Jeg har med den fått svar på noen sentrale spørsmål (**punkt. 2.2.1.**).

Etter å ha lest rapporten ringer jeg for første gang styreren ved barnehjemmet Lunden, Kari Østreborge. Rapporten beskriver ikke grove overgrep, noe som er blitt antydnet både i saken om Rune Kristiansen 12. februar, og i saker vi publiserte i 2003 – 2004. Den beskriver praksisen ved hjemmet, og situasjoner som viser langvarig omsorgssvikt. Jeg spør henne om hvordan har det vært å leve med mistanken om grove overgrep ved barnehjemmet under hennes ledelse, og hvordan opplevde de ansatte å bli anklaget for det? Østreborge nekter å uttale seg om saken. Øvrige ansatte oppnår jeg ikke kontakt med.

5. mai skriver kommuneadvokaten i en mail ett svar på mitt spørsmål om hva som førte til nedleggelsen: "Det kom et brev fra en kvinne (tidligere beboer) som fortalte om forhold ved hjemmet som ikke var bra, blant annet en konflikt mellom de ansatte. Tilsynet var helt vanlig, og det er ikke noen grunn til å tro at det var dårligere enn det som var vanlig den gangen. Denne saken viser at kommunen gjorde det den skulle, nemlig å reagere når den fikk rede på forhold som ikke var som det skulle være."

Vil de leve lenge nok til å oppleve en oppreisning?

Morten Nyborg forteller meg i begynnelsen av mai at han akkurat har vært i begravelse for en kamerat fra guttehjemmet. Han erfarer at stadig flere faller fra av dem han delte oppvekst med, og frykter at mange aldri vil oppleve en oppreisning. Han føler at barndomskameratene dør mens politikerne tar seg god tid. Det fører til neste oppslag i barnehjemssaken.

5. mai: De dør mens de venter

Forside: Tiden renner ut

Hovedsak/A-sak: "De dør mens de venter" side 6 og 7. Undersak: "Arbeidsgruppen i gang". En faktaboks. Morten Nyborg forteller om situasjonen til mange av hans barndomskamerater, og frykter flere dødsfall mens politikerne sitter på gjerdet. De tidligere barnehjemsbarna finner støtte i sin nyetablerte støttegruppe, men savner fremdeles politikere på banen. Hvorfor kan ikke Sandefjord være en foregangskommune i denne saken, som i så mange andre saker? I undersaken beroliger arbeidsgruppen til KS med at den er i gang med sitt arbeid for et oppreisningsforslag.

Barnevernsnemndas side av Lunden-saken

Mens jeg jobber med saken for 5. mai, tar jeg kontakt med høyrepolitikeren Aage Holm, som fungerte som leder i barnevernsnemnda da lederen ble syk som følge av mediekjøret i 1987. Han kaster nytt lys over nedleggelsen og forholdene ved barnehjemmet Lunden. Han er også snar med å si at kommunens tilsyn var for dårlig. "Det var mye teselskap og fine damer". Denne saken er på blokka mens jeg gjør oppslaget til 5. mai ferdig.

Av de tidligere barnehjemsbarna og fra andre kilder har jeg fått høre at framtreddende politikere og innbyggere med ledende posisjoner i Sandefjord har hatt roller i styrene til

barnehjemmene. Dette har jeg ikke klart å dokumentere, men det forklarer de sterke motkreftene barnevernsnemnda merket presset fra i 1987, **ref. punkt 2.2.2**. I avissakene fra 1987 bekreftes dette ved at politikerne mener barnevernsnemnda har vist for mye handlekraft med den plutselige nedleggelsen av Lunden barnehjem.

6. mai: Medgir at tilsynet var for dårlig

Hovedsak/A-sak: "Møtte motstand fra egne" side 4 og 5, Undersak: "Ikke graverende forhold". Hovedsak Aage Holm i barnevernsnemnda som la ned barnehjemmet Lunden, undersak med kommuneadvokat Ivar Otto Myhre som sier det ikke ble avdekket graverende forhold ved hjemmet. En faktaboks.

Aage Holm legger ikke skjul på at barnevernsnemnda møtte motstand fra et samlet bystyre da de valgte å legge ned Lunden så brått. Han legger heller ikke skjul på at tilsynet kommunen hadde, ikke fungerte. Dette bekreftes ved en ringerunde til de øvrige medlemmene av barnevernsnemnda fra 1987. Øvrige medlemmer av barnevernsnemnda, Rønnaug Hole (SP) og Gunnar Løvås (A), bekrefter delvis Holms opplevelse, selv om han som høyrepolitiker den gangen fikk mest skyts fra sine egne.

Lærerne vil unnskyldes

Jeg blir tipset om at en lærer ved Bugården ungdomsskole har foreslått overfor det lokale utdanningsforbundet at de bør komme med en offentlig unnskyldning til de tidligere barnehjemsbarna. Det begrunnes med at de som lærere i manges øyne burde ha grepet inn, og at en unnskyldning er en stor del av oppreisningsønsket fra barnehjemsbarna. Forslaget blir avvist på et styremøte i Utdanningsforbundet i Sandefjord 6. mai, og bearbejdes til en erklæring om at alle barn skal ivaretas av lærerne, som er i første linje når det gjelder å se hvordan barn har det i hverdagen. Vi velger å ikke skrive om dette på dette tidspunktet.

14. mai: En sentral kilde forteller

Jeg møter Ole Sverre Lund som i 1987 var konstituert helse- og sosialsjef i Sandefjord kommune, og involvert i den forutgående prosessen som førte til at Lunden barnehjem ble nedlagt. Han forklarer hvordan det hele ble behandlet av administrasjonen og barnevernsnemnda den gangen, og gir meg mange navn og kontakter som kan fortelle mer. Han informerer meg om hvilke stillinger flere aktører i saken hadde den gangen og hvor de kan befinne seg i dag. Lund har også tatt vare på alle medieklipp fra 1987. Han er en nyttig kilde, som bidrar til et helhetsinntrykk. Jeg føler ikke behov for å bruke noe av det han tilfører meg direkte. Målet med mitt møte er mer informasjon og et bredere kildetilfang. Det oppnår jeg. Lund forteller meg om brevet barnevernsnemndas leder hadde mottatt, men forteller at han selv aldri har lest det. Dette brevet blir stadig mer aktuelt for meg å få tak i. Det kan se ut til at VG hadde tilgang til det i 1987. Jeg forstår at det er flere av barna som bodde på Lunden som står bak brevet, sammen med noen støttespillere utenfra.

15. mai: Jeg ber om tilgang til brevet

Jeg ber i en e-post kommuneadvokat Ivar Otto Myhre om en sladdet utgave av brevet som utløste nedleggelsen av Lunden.

En politikilde husker tilbake

De påfølgende dagene ringer jeg en rekke av kildene jeg fikk tilgang til som følge av Lunds tilbakeblikk og hans klipparkiv fra medieoppslag i 1987. Politifullmektig i 1987, Jahn Magnus Jahnsen, er i dag praktiserende advokat i Tønsberg. Han sier at han ikke husker annet enn

at det gjaldt vanskjøtsel av barna, og har et inntrykk av at hele Lunden-saken ble hauset opp av media. Han tror henleggelsen av saken gikk på at intet straffbart kunne bevises, men husker ikke sikkert. Det gjør heller ikke de ansattes advokat i politisaken, den nå pensjonerte advokaten Jan Villum.

En av politimennene som avhørte barna fra Lunden, Ole Kristian Skodde, kan derimot fortelle meg om nybrottsarbeidet saken utgjorde for politiet og avstanden det var i 1987 mellom rådhuset med barnevernet på den ene siden av Hjertnespromenaden, og politiet på den andre siden. Med hensyn til nedleggelsen av Lunden sier han at "det var vel noen organer som ville vise handlekraft" (ref. **punkt 2.2.2.**). Han mente også at barna brukte faguttrykk da de ble spurt om seksuelle overgrep, utrykk som tydet på påvirkning fra voksenpersoner. Mot slutten av samtalen ber han meg om å kontakte en pensjonert kollega, som kan fortelle mer.

Vi ber om innsyn i politisaken

Jeg velger å be om innsyn i den henlagte politisaken mot de ansatte på barnehjemmet Lunden før jeg forfølger denne biten videre. 21. mai sender jeg en e-post til jourhavende jurist Kjetil Baustad Egelie der jeg på vegne av avisen ber om innsyn, med henvisning til "...vår journalistiske interesse i saken, fordi henleggelsen av saken har skapt mange spekulasjoner, ikke minst om hvorfor barnehjemmet ble nedlagt. Vi har fokusert på ulike barnehjemssaker over noe tid, denne informasjonen vil derfor bli en del av et større redaksjonelt fokus." På telefon med en jourhavende jurist ved Vestfold Politidistrikt får jeg oppgitt riktig e-postadresse for å sikre at den havner hos riktig person. Slik kan vi få svar på spørsmålene vi stiller i **punkt 2.2.1. og 2.2.3.**

Noen i kommuneadministrasjonen hjelper oss på vei

21. mai mottar jeg det mye omtalte brevet, som førte til nedleggelsen av barnehjemmet Lunden, anonymt pr. post uten avsender, i en konvolutt preget av byvåpenet. En kommentar og måten det er sladdet på, tyder imidlertid på at avsenderen må være sentral person i administrasjonen.

Brevet beskriver punktvis det som anses som både lovstridig og kritikkverdig ved hjemmet, kun punkt 3 er sladdet. Her står det at punktet er tatt ut i sin helhet, fordi det gikk spesielt på oppførselen til en ansatt uten at det er å anse som et overgrep.

Brevet er håndskrevet, datert 23.03.87, og registrert mottatt 26.03.87. Det kommer fram at det er sendt både til formannen i barnevernsnemnda Edvard Eliassen, Anne Lise Firing, Sandefjord sosialkontor, Sandefjord politikammer, Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling i Tønsberg, Vestfold Fylkekommune ved fosterhjemssentralen, og til sosialdepartementet i Oslo.

Her kommer det tydelig fram hvordan barna har det på barnehjemmet. I tillegg står alle avsendernavn, alder og tilknytning til hjemmet. Jeg forsøker å finne flere av personene, men her kan det se ut til at flere har skiftet navn. Jeg får kontakt med Sissel Caspara Åsvang, som nå heter Åsvang-Olsen til etternavn. Vi avtaler å møtes hjemme hos henne, sammen med moren hennes. Begge hadde skrevet under på brevet. Åsvang-Olsen var 14 år den gangen, og husker godt foranledningen til brevet, og hvordan barna hadde det. (**punkt 2.2.1.**)

Jeg purrer på innsyn hos politiet

22. mai ber jeg på nytt om innsyn i den henlagte politisaken per mail. Ferie- og permisjonsavvikling er grunnen jeg får oppgitt når jeg ringer og spør hvorfor dette tar så lang tid. Jeg får ikke svar på når vi kan vente et svar, men får i alle fall noen nye e-postadresser å sende til.

26. mai: Nye spørsmål dukker opp, se punkt 2.2.

Hva ville vi finne ut som følge av brevet og rapporten fra Lunden-saken?

Informasjon fra ei som husker godt

27. mai møter jeg Sissel Åsvang Olsen og moren hennes. Jeg får hele historien om bakgrunnen for brevet de skrev. Åsvang-Olsen og moren (som ønsket å være anonym) kan fortelle at de skrev brevet etter at Åsvang-Olsen som 14-åring fortalte moren om opplevelsene sine etter besøk på Lunden. Hun tilbrakte mye tid der, for hun hadde både en kjæreste og sin beste venninne der. Åsvang-Olsen hadde i blant overnattet på barnehjemmet og tilbrakt helger på hytta som hjemmet eide ved sjøen. Derfor kan hun fortelle mye om praksisen til de ansatte, og supplere brevet med flere historier. Hun gir meg klare eksempler på episoder vi i dag anser som omsorgssvikt.

Etter å ha fulgt venninnen både til helsesøster ved skolen og til en kontakt ved sosialkontoret uten at noe hendte, ble de bekymret for venninnen, som planla å rømme fra Lunden. Åsvang-Olsen gir meg navn og alder på alle barna som bodde der på nedleggelsestidspunktet. I dag har hun kontakt med flere av disse. Hun formidler kontakt mellom meg og flere av barnehjemsbarna.

Åsvang-Olsen sier også mye om måten politiet taklet barna på. Hun forteller at da hun ble hentet på skolen i uniformert bil, og satt i avhør over flere timer uten en foresatt eller en annen myndig person til stede. Dette opplevde alle Lunden-barna, ifølge henne.

Hun forteller også om overgrep venninnene skal ha blitt utsatt for av gutter lenger opp i tenårene, og om hvordan dette aldri kom fram i undersøkelsene fordi de ble konfrontert med dette med guttene til stede. Dette var gutter som hadde bodd der tidligere, og ble ivaretatt av styrerne i årene etter. **(punkt 2.2.1.)**

6. juni: Vi ber på nytt om innsyn i den henlagte politisaken

En ny skravestadgutt dukker opp

I løpet av mai får jeg høre om en gutt som tilsynelatende hadde det godt på Skravestad guttehem. Jeg får ikke kontakt med ham, men kommer på at en av byens profilerte kokker, Johnny Guthe, har en bakgrunn fra Skravestad guttehem. Jeg har aldri spurt ham om dette før, og spør om han vil dele sin historie. Det gjør han gjerne. Guthe har sett seg lei på all den negative fokuseringen og bidrar dermed til at jeg får balansert det ensidig negative inntrykket noe.

16. juni : Endelig en gla' historie

Forside: "Ikke bare tragedie på Skravestad"

Hovedsak/A-sak: "Guttehemmet reddet meg", side 6 og 7. Undersak: "- Viktig å nyansere". En faktaboks.

Det settes lys på en positiv historie gjennom Johnny Guthe som sier guttehjemmet ga ham et godt utgangspunkt for senere i livet, og at det reddet ham fra en alkoholisert mor. Lars Flagstad kan i undersaken begrunne hvordan eksperter ser at virkeligheten er nyansert. Han er medlem av Regionrådet for barn- og ungdoms psykiske helse i Helse Sør-Øst. Begreper som løvetannbarn, revictimisering og resiliens forklares. Dette er betegnelser på de som klarer seg tilsynelatende godt, og de som ikke takler livet senere når de har opplevd kriser eller omsorgssvikt. Flagstad forklarer viktigheten av tillit hos minst en voksenperson, og at denne ene personen kan bidra til at en person får en helt annen opplevelse der andre erfarer omsorgssvikt.

Det skal også sies at Flagstad satt i bystyret for Venstre i 1987, men ønsket ikke å si noe om Lunden-saken sett med dagens øyne.

Tidligere rusarbeidere har sett tendenser

Etter oppslaget om Johnny Guthe blir jeg kontaktet av enda en som har vokst opp på Skravestad guttehem, Roy Bergstedt. Han reagerer på den positive saken, og forklarer hvorfor enkelte kan ha en god oppvekst å se tilbake på. Han mener at de guttene som fikk bli kokkas yndling fikk det bra.

Bergstedt har i flere år vært rusmisbruker. En ettermiddag snakker jeg helt tilfeldig med to tidligere ansatte ved rusteamet/dagsenteret i byen, jeg begynner å spørre om brukerne de møtte der. De mener klart at det har vært en overvekt av tidligere skravestadgutter blant brukerne ved dagsenteret. De ønsker ikke å stå fram med navn for å si noe om sine erfaringer. Jeg ringer deres tidligere overordnede, Torstein Vik, for å undersøke mer. Han har aldri sett slike tendenser, og framholder at alle brukerne har sin lidelseshistorie. Mot slutten av samtalen kommer det fram at ektefellen arbeidet på Skravestad guttehem. Jeg får ikke ut noe mer informasjon.

1. juli: Behandlingen av innsynsbegjæringen trekker ut

Jeg ber om svar på innsynsbegjæringen i den henlagte Lunden-politisaken ved å videresende tidligere e-post, og ber om et svar. 21. og 22. mai ble de første innsynsbegjæringene sendt. Denne gangen sender jeg til politijuristene Bente Selstad Hansen og Harald Scharning, siden det er ferieavvikling og Egelie har en lengre fraværsperiode. På telefon sier Selstad Hansen følgende: - Jeg er i utgangspunktet tvilende men har ikke konkludert ennå. Den (innsynsbegjæringen) ligger på pulten min, men blir foreløpig ikke prioritert.

Barndommen satte spor

Samtalen med Sissel Åsvang-Olsen og moren gjorde at jeg kunne kontakte fire av åtte barn som bodde på barnehjemmet Lunden da det ble nedlagt. Målet vårt var å dokumentere hvor de "er i livet", anonymt. Vi ønsker å få fram fakta uten å gå inn i enkeltskjebnene, for å få testet ut hypotesen om det går bra med barnehjemsbarna eller ikke, jfr. **punkt 2.2.4.**

De medgir at omsorgssvikten har satt spor, men at de ikke orker å kjempe for en oppreisning. De vil likevel søke dersom Sandefjord kommune åpner for det, for de føler seg sviktet som barn. De har jobbet for å komme dit de er i dag, forteller alle fire. For dem er det utenkelig å stå åpent fram.

Jeg har fått navnet på to jenter til, men klarer ikke å finne dem. I følge Åsvang-Olsen bor antakelig jentene i et bofelleskap, og jobber i en vernet, kommunal bedrift. Dette bekrefter

en bekjent som arbeider i en av boligene. Jeg oppsøker Ranvik ungdomsskole der de var elever, og finner dem der. Jeg prøver å kontakte læreren deres fra ungdomsskolen, men hun ønsker ikke å ta telefonen når mannen forteller hva det gjelder.

Jeg kontakter igjen bestyrerinnen Kari Østreborge ved barnehjemmet for et tilsvarende svar. Men hun vil fortsatt ikke kommentere sakene.

Jeg tar også kontakt med Liv Husby (et navn Lund ga meg), som fikk i oppdrag å ta over barnehjemmet under avviklingen.

At barndommen har satt spor setter jeg i sammenheng med en NOVA-rapport der 120.000 barn og unge med barnevernstiltak på seg i oppveksten blir sammenliknet med 112.000 personer som aldri har hatt barnevernstiltak. Denne klart dårligere levekår hos gruppen med barnevernstiltak på seg.

8. juli: NOVA-rapport styrker barnehjemssaken

Forside: "Barnevernsbarn taper på alle felt"

Hovedsak/A-sak: "Omsorgssvikt satte spor" side 8 og 9. Undersak: "De lider fortsatt" + to faktabokser. Denne saken viser statistisk barnehjemsbarnas utgangspunkt på veien fra barnevernstiltak/-institusjon til selvstendig voksenliv.

Jeg knytter statistikken mot erfaringene fra barna ved Lunden, fordi flere av dem omfattes av undersøkelsen. Vi har fått svaret på **punkt 2.2.4**.

9. juli: Glad de meldte fra

Hovedsak/A-sak: "Glad de meldte fra" side 26. Undersaker: "Jeg gråt inni meg" og "Vil ikke unnskyldes" + to faktabokser.

Hovedsaken handler om de som meldte fra om forholdene ved Lunden barnehjem, representert ved Sissel Åsvang-Olsen. Det kommer fram hvor vanskelig det var å melde fra, fordi ingen viste tillit til barna som meldte. Åsvang-Olsen og de andre varslerne aldri har fått noen anerkjennelse for at de sa i fra. I undersaken forteller Liv Husby hvordan det var å styre overtakelsen/nedleggelsen, jfr. **punkt 2.2.1**.

I en annen undersak får jeg fram at utdanningsforbundet stemte ned et forslag fra egne rekker om en egen unnskyldning fra lærerne. Se side 12, "Lærerne vil unnskyldes".

God nyhet i ferien

På min ferie i juli mottar jeg en glad telefon fra Morten Nyborg. Han er tilkjent billighetserstatning fra staten for årene på Skravestad guttehem.

Nyborg er glad for å bli trodd og hørt. Jeg får lese utredningene fra Justissekretariatet. Der trekkes det fram at flere med bakgrunn fra Skravestad guttehem er tilkjent erstatning eller har søknader til behandling. I konklusjonen står det at staten ser på årene Nyborg bodde på Skravestad som skadelige og uheldige.

12. august: Staten tar ansvar

Forside: "Ble hørt av staten"

Hovedsak/A-sak: "Staten tar sin del av ansvaret" side 4 og 5. Undersak: Krevende søkeprosess, lang behandlingstid + to faktabokser.

I hovedsaken lurer Morten Nyborg på når Sandefjord kommune vil se at de også hadde et ansvar for dem. Vidar Andersen (Frp) sier at selv om ikke dagens kommune kan stilles til ansvar, har den et historisk og moralsk ansvar. Ordfører Bjørn Ole Gleditsch sier at spørsmålet er hva alternativet var for en del av ungene, uten at han mener det er en unnskyldning. Han mener også at en økonomisk oppreisning må tas fra penger beregnet på dagens unge.

Innsideinformasjon

Kai Stene, leder i PROPP, møter Støttegruppen for tidligere barnehjemsbarn i Telemark og Vestfold i Tønsberg, etter å ha fått presentert utkastet fra KS-arbeidsgruppen til oppreisning. Han inviterer meg til en presentasjon før han møter barnehjemsbarna. Han berømmer arbeidsgruppens innsats, og gir håp til støttegruppen. Nyborg er til stede, men tør ikke ta noen gleder på forskudd.

16. august: Det lekkes fra KS-forslaget

Forsidetittel: "Kan gå mot full oppreisning". Hovedsak/A-sak: "Utfordrer til oppreisning" side 8. Vi får vite litt om hva arbeidsgruppens anbefaling til KS går ut på. Undersak: "Nyborg er forsiktig optimist".

Helt uventet får kollega Paal Even Nygaard tilgang til det endelige oppreisningsforslaget fra KS, før det er offisielt. Vi fordeler jobben slik at jeg kan møte flere tidligere barnehjemsbarn og få deres reaksjon på det, mens han kan lage en undersak som går på de økonomiske konsekvensene for kommunen, dersom Sandefjord kommune går for forslaget. Denne gangen er det jeg som informerer PROPP om det endelige forslaget.

12. september: Vi presenterer anbefalingen

Hovedsak/A-sak: "Ofre kan få erstatning" side 4 og 5. Undersak: "Kan koste Sandefjord 20 millioner kroner" av Paal Even Nygaard.

Vi får tak i oppreisningsforslaget og får rådmannen til å anslå hva det vil koste. Jeg ser at det inneholder punktene PROPP har fremhevet som viktige. Det bekrefter også Kai Stene når jeg viser ham forslaget.

Det er noen optimistiske voksne barnehjemsbarn jeg møter, selv om de fortsatt ikke tør håpe. Forsiktige ønsker kommer fram når jeg snakker med dem. Kanskje jeg kan få meg nye tenner? Kanskje det kan bli tak over hodet? Kanskje det kan bli noe på ungene mine? Et ønske er de samstemte om: De vil ha en unnskyldning, og den skal stå på pent papir.

26. september: Klare signaler fra lederen

Hovedsak/A-sak: "Vil ha alle med for oppreisning" + en faktaboks, side 30.

Styreleder i KS Vestfold, Nils Henning Hontvedt, oppfordrer alle vestfoldkommunene til å gå for forslaget til oppreisning på KS-torsdagsmøtet i september der det blir presentert for kommunene i Vestfold. Ved dette torsdagsmøtet er ikke Sandefjord representert. Forslaget får ingen innsigelser fra deltakerne på møtet, men vi legger merke til at ingen fra Sandefjord kommune deltar på møtet. Det er et sterkt signal til lederne i kommunene at styreleder Hontvedt anbefaler ordningen så sterkt som han gjør, og det står i kontrast til hva som skjedde ved samme prosess i Oslo.

22. oktober: Kommunal snuoperasjon

Hovedsak/A-sak: "Barnehjemsbarn skal få erstatning" side 2, (av journalist Jan Eric Møller)
Undersak: "Kritisk til oppreisningsforslag"

På kvelden den 21. oktober ringer min kollega Jan Eric Møller meg etter et møte i formannskapsmøtet. Han forteller at barnehjemssaken og oppreisning blir tatt opp under det siste eventuelt-punktet, og at formannskapet gikk for en oppreisning. På spørsmål fra Sandefjords Blad om hva som ligger bak snuoperasjonen, svarer ordføreren at politikerne har fått mer kunnskap om denne saken. Det kommer likevel ikke fram hvilken oppreisningsordning politikerne vil gå for, kun at de har snudd i saken. Det er snuoperasjonen som får fokuset i hovedsaken.

Kritisk ordfører

I undersaken står mitt intervju med Gleditsch der han får fram sin og gruppeledernes misnøye med KS sin framgangsmåte. Han skisserer opp en kombinasjon mellom en unnskyldning, hjelpeordning og veiledning til de tidligere barnehjemsbarna, og mener det kan være en like stor del av oppreisningen som selve pengebeløpet.

Oppreisning med bismak

Etter denne publiseringen kommer det i etterkant fram at det ikke er KS-forslaget politikerne samler seg om. Formannskapet samles om å utarbeide et eget oppreisningsforslag for Sandefjord, og gir rådmannen oppgaven med å utarbeide det. De vil ha tyngre bevisbyrde, er kritiske til den økonomiske kompensasjonen og liker ikke at KS har kommet med så klare føringer før en drøfting med ordfører- og rådmannskollegiet.

23. oktober: KS har liten forståelse for ordførerens kritikk

Hovedsak/A-sak: " Forstår ikke kritikken " side 22 og 23, undersaker: "Åpner arkiver dersom de finnes" og "Viktig signaleffekt".

Styreleder i KS Nils Henning Hontvedt forstår ikke kritikken fra Gleditsch, og mener Sandefjord burde benyttet sjansen til å fremme sitt syn på oppreisningsforslaget ved å delta på det aktuelle torsdagsmøtet der deltakerkommunene enstemmig gikk for forslaget. Ingen av de andre kommunene hadde innvendinger mot forslaget på KS-møtet.

I den ene undersaken har jeg kontaktet Sandefjord kirke ved prost Øyvind Nordin som representant for menigheten som drev Lunden barnehjem, og Erling F. Sørhaug, styreleder i Bergs Legat som drev Skravestad guttehjem, for å høre om de ville gi de tidligere barnehjemsbarna tilgang til sine arkiver dersom de finnes. Barnevernleder Berit Kvanvik har tidligere beklaget tomme arkivmapper. Både Nordin og Sørhaug lover å åpne sine arkiver for eventuelle søkere, men kan ikke bekrefte at det finnes noe arkiv.

I undersak nummer to har jeg snakket med PROPP-leder Kai Stene, som forteller om den viktige signaleffekten det er at Sandefjord har snudd i spørsmålet om oppreisning.

Han er likevel meget skeptisk til at Sandefjord antakelig vil vurdere en lokal variant av oppreisningsforslaget, noe som har vist seg å bidra til nye opprivende runder med oppreisningskrav i de kommunene som har forsøkt seg på dette tidligere. Han oppgir flere eksempler på kommuner som har vært gjennom denne prosessen, som både er fordyrende for kommunen og ikke gir barnehjemsbarna en følelse av oppreisning.

På dette tidspunktet tar NRK Vestfold (radio) også tak i oppreisningssaken. Både Nils Henning Hontvedt og Kai Stene møter Bjørn Ole Gleditsch til debatt om oppreisningsforslaget.

25. oktober: Folkeopporet mobiliserer til kamp

Forside: "Det handler om menneskeverd"

Hovedsak/A-sak: "Folkeopporet mobiliserer" side 4 og 5

Undersaker: "Gleditsch uten troverdighet" og "Mobiliserer via støttegruppe på Facebook"

Nå vil Folkeopporet for alvor inn på banen i kampen for de tidligere barnehjemsbarna. De har fått med seg ordførers skepsis, og er provoserte. Nå planlegges en mobilisering i forkant av den videre politiske behandlingen.

I undersaken mener PROPP-leder Kai Stene at ordføreren har mistet sin troverdighet etter sine utspill, og at det skader den allerede skakkjorte tilliten barnehjemsbarna har til ham.

I undersak to fortelles det om støttegruppen Folkeopporet har etablert på Facebook, og alle som strømmer til der.

Halvor Sanne blir intervjuet om barnehjemssaken av NRK Vestfold etter dette oppslaget.

Hva mener egentlig politikerne?

Tiden er inne for å finne ut hva politikerne egentlig mener (Jfr. **punkt 2.3.1.**). Jeg sender følgende spørsmål til alle gruppelederne, i tillegg til en representant fra hvert parti i helse- og sosialutvalget:

- 1: Hva mener du er styrkene og svakhetene i anbefalingsforslaget fra KS?
- 2: Hva legger du i ordet oppreisning?
- 3: Hvordan mener du at kommunen har håndtert barnehjemssakene til nå?
- 4: Hvorfor har det ikke vært aktuelt å ta moralsk ansvar tidligere?
- 5: Har du tillit til at de som er under offentlig omsorg i dag ikke blir utsatt for omsorgssvikt?

4. november: Vi krever politikerversvar

Forside: "Politikerne tar ikke ansvar". Hovedsak/A-sak: Provosert av puslete utsagn, side 4 og 5. Undersaker: "Fem spørsmål til politikerne" og "Disiplinerte politikere"

På nettsiden legger vi i tillegg inn det omdiskuterte oppreisningsforslaget i sin helhet, samt forklaringer fra PROPP.

Samfunnsviter, høyskolelektor og SV-politiker Tone Strømøy har tidligere engasjert seg i debatten rundt barnehjemsbarna i Sandefjord. Tidligere på året hadde hun et motinnlegg til noen av kommuneadvokat Ivar Otto Myhres uttalelser. Derfor lar jeg henne komme til orde med sine meninger om politikernes svar i hovedsaken. Hun er provosert, spesielt over sin partikollega Frode Anmarkrud og svaret han gir på våre spørsmål.

Svarene presenteres i en undersak. De viser både hvem som svarte først og hva de svarte. Det kommer tydelig fram at flere ikke vil svare, men viser til en kommende gruppebehandling. Anmarkrud mener at saken er for alvorlig til å svare i det han betegner som en "spørrekonkurranse i regi av Sandefjords Blad".

I undersaken tar jeg på nytt en prat med Aage Holm, høyrepolitiker som også satt i barnevernsnemnda i 1987. Han er fremdeles politiker, og sier litt om hvorfor politikerne ikke

vil svare. De er underlagt streng gruppedisiplin, noe han mener svekker dem i møtet med en sterk kommunal administrasjon.

Han sier også at han har fulgt med i barnehjemssakene, og synes det er rart at konsekvensene ikke ble større enn de ble i 1987.

Ny grunn til å se på den henlagte politisaken

Aage Holm gir meg ny grunn til å etterlyse innsyn i politisaken vedrørende de ansatte ved Lunden i 1987. Saken ble henlagt, og de ansatte ble plassert i andre stillinger i det kommunale systemet. Det er denne mangelen på konsekvenser han sikter til. Holm har selv fra sin advokat i 1987 fått opplest deler av politidokumentene, og går langt i å antyde at en rekke lovbrudd ble begått overfor barna i avhørssituasjonen. Han tror aldri jeg vil få tak i den, for det han hørte fra sin advokat taler for at den i ettertid har blitt makulert.

13. november: Tønsberg går for det de tidligere var i mot

B-sak: "Tønsberg snudde i barnehjemssaken", side 8

På kvelden den 12. november får jeg beskjed om at det politiske flertallet i Tønsberg kommune gjorde helomvending i barnehjemssaken. De stemte for KS-ordningen, mot rådmannens anbefaling. Det skjer etter at rådmannen har beklaget sine uttalelser. Halvor Sanne fra Folkeoppropet og flere av de tidligere barnehjemsbarna er tilskuere i bystyresalen i Tønsberg.

For barnehjemssaken i Sandefjord er dette en viktig utvikling, fordi oppreisningsordningen nå tilsluttes av to av Vestfolds bykommuner. Horten kommune var den første.

På dette tidspunktet har jeg gjennom egne undersøkelser og mine kontakter blant de tidligere barnehjemsbarna skaffet meg en fullstendig oversikt over rådmannsinstillingene (eller mangel på innstillinger) i de forskjellige vestfoldkommunene.

Vestfold går for oppreisning

11. desember stemmer fylkesutvalget i Vestfold for oppreisningsforslaget fra KS. 17. desember vedtar Vestfold fylkeskommune i fylkestinget å ta sin del av ansvaret, og gi barnehjemsbarna fylket hadde tilsynsansvar for (etter 1980) mulighet til å søke fylket om oppreisning. Journalistkollega Bjørn Hoelseth dekker fylkestinget, og refererer fra begge behandlingene i fylket.

20. desember: Vi gjør opp status

Hovedsak/A-sak: "Gir de yngste oppreisning" side 10 og 11. Undersak "Gir håp for alle" + tre faktabokser.

Her tydeliggjør vi konsekvensen av at fylkeskommunen har gått for KS sin oppreisningsordning. Da gir de barna som bodde på barnehjemmene etter 1980 (de yngste av dem vi har skrevet om) muligheten til å søke oppreisning. Leder av Folkeoppropet, Halvor Sanne, velger å være optimistisk, selv om han ser påkjenningen dette gir de som ikke omfattes av fylkets vedtak, som Morten Nyborg og Bjørnar Thorsen.

I faktaboksene klargjøres ansvarsfordelingen mellom kommunen og fylket, i tillegg til at hovedtrekkene i fylkets vedtak beskrives. I en tredje faktaboks vises hvilke kommuner som har vedtatt å gå for en oppreisningsordning (10 med fylkeskommunen) og de fem som ennå ikke har tatt endelig stilling (Lardal, Larvik, Sande, Sandefjord og Svelvik).

27. desember: Et tilbakeblikk på året

Kavalkademagasinet, side: "Kampen for et løftet blikk", side 61.

Her forteller jeg hvordan barnehjemssaken ble til, hvor den står i dag, og hvordan den har vært å arbeide med. Tilbakeblikket viser leserne at vi har gjort bevisste valg underveis, og litt av hvilke konsekvenser vår dekning av barnehjemssakene har fått. Dette beskrives gjennom Morten Nyborg, og hans kamp for en unnskyldning.

5. Veien videre

12. januar: Bluesklubben i Sandefjord har sin årlige nyttårsjam, og lar Folkeoppropet få overskuddet fra jammen til støtte for barnehjemsbarnas sak. Morten Nyborg mottar blomster for at han har gitt barnehjemssaken et ansikt og vekket engasjementet. Det holdes appeller og spilles en nykomponert sang til ære for barnehjemsbarnas sak.

16. januar: Sandefjords Blad sender en klage til Vestfold Politidistrikt for uteblitt svar på innsynsbegjæringene. Dette får vi hjelp til av sekretær i Presseforbundet, Kristine Holm. Hun har vært til stor nytte i en annen innsynssak jeg har jobbet med, og ble naturlig å ta kontakt med til slutt. Et innsyn i politirapporten kan en gang for alle fortelle om barnas påstander og hvordan de ble behandlet, og gi oss et svar på **punkt 2.2.3.**

Oppreisningssaken står ikke på sakskartet til formannskapet ennå, men er forventet å bli politisk behandlet i løpet av våren. Her må jeg følge med, og se om prosessene er satt i gang slik at det er åpnet for en søkemulighet til 1. april, som beskrevet i KS-anbefalingen.

PROPP var i kontakt med alle de politiske partiene i Sandefjord kommune i november, og har inntrykk av at det positivt bevegelse i de politiske partiene her. Jeg kommer til å følge de politiske utvalgene tett der oppreisningsspørsmålet kan komme på sakskartet.

Folkeoppropet bruker aktivt sine politiske kontakter, for å påvirke dem til å tilslutte seg KS-ordningen. Oppropet kommer også til å være blant mine sjekk-punkter framover.

Jeg jobber også med en sak om kommunens innsynspraksis, noe som også påvirker situasjonen til de tidligere barnehjemsbarna. Derfor vil deres sak også aktualiseres når jeg jobber videre med hinderet tidligere barnevernsbarn møter når de ber om innsyn i sine mapper hos barneverntjenesten.

6. Kilder

I forarbeidet til sakene og i selve sakene har jeg benyttet både åpne og skjulte kilder. Enkelte av de tidligere barnehjemsbarna har valgt å be meg om anonymitet av hensyn til 1) familie og 2) yrket sitt. De har ikke ønsket å belaste foreldre eller barn med å stå fram, eller å endre status til "tidligere barnehjemsbarn" i stedet for sine etablerte titler. Andre som ikke har ønsket sitt navn i sakspapirer eller reportasjer, er offentlig ansatte som frykter for konsekvenser i jobben. Mange av kildene har aldri blitt nevnt i artiklene, men har bidratt til viktig informasjon i prosessene fram mot publisering.

6.1. Åpne kilder

Morten Nyborg - tidligere barnehjemsbarn, Skravestad guttehem
Rune Kristiansen - tidligere barnehjemsbarn, Skravestad guttehem og Lunden barnehjem
Roy Bergstedt - tidligere barnehjemsbarn, Skravestad guttehem
Ole Ringdal - tidligere barnehjemsbarn, Skravestad guttehem
Ruth Rolstad – tidligere barnehjemsbarn, Lunden barnehjem
Britt Synnøve Harsvik – tidligere barnehjemsbarn, Lunden barnehjem
Bjørnar Thorsen – tidligere beboer og elev ved Lunde skolehem
Vigdis Hansen – søster til Bjørnar Thorsen
Kjell Ingar Hansen – bror til Bjørnar Thorsen
Inga Grimslund – arbeidet ved Lunde skole
Karl Hafsten – tidligere rektor, Lunde skole
Inger Bjerke – studievenn av Bjørnar Thorsen
Ole Sverre Lund – tidligere i kommuneadministrasjonen
Jahn Magnus Jahnsen – tidligere politifullmektig, nå advokat
Aage Holm – politiker og tidligere medlem/leder av barnevernsnemnda
Rønnaug Hole - tidligere politiker og medlem av barnevernsnemnda
Gunnar Løvås - tidligere politiker og medlem av barnevernsnemnda
Gerd Enge – pensjonert journalist i Sandefjords Blad
Anne Mette Aralt – tidligere ansatt i barnevernet i Sandefjord
Berit Kvanvik – barnevernleder i Sandefjord kommune
Jens Andersen – Folkeoppøpet
Halvor Sanne – Folkeoppøpet
Oddvar Bøe – Folkeoppøpet
Kjell Ivar Einarsen – leder av utdanningsforbundet i Sandefjord
Martin Samuelson – klubbleder / tillitsvalgt ved Bugården ungdomsskole
Ivar Otto Myhre – kommuneadvokat
Bjørn Ole Gleditsch – ordfører
Alle gruppelederne i Sandefjord kommune i tillegg til rådmenn eller ordførere i de øvrige kommunene i Vestfold
Kai Stene – leder av ressursenteret PROPP
Hege Benedicte Blom – ansatt i PROPP
Ole Kristian Skodde – pensjonert politimann
Jan Villum – pensjonert advokat
Liv Husby – tidligere kommunalt ansatt i Sandefjord

Sissel Åsvang-Olsen – varslet om forholdene ved barnehjemmet Lunden

Torstein Vik – Rusteamet i Sandefjord

Solveig Helgesen-Wegger – PPT Sandefjord kommune

Bjørn Stensrud – rådgiver skole- og barnehageseksjonen i kommunen

6.2. Skjulte kilder

To tidligere rusarbeidere

10 tidligere barnehjemsbarn (her nevnes kun de jeg benyttet informasjon fra)

Moren til Sissel Åsvang-Olsen

Bror og stefar til to barnehjemsbarn

Kone til tidligere barnehjemsbarn

6.3. Skriftlige kilder

Sandefjords Blad arkiv

Befringrapporten

Rapport fra Lunden-utredningen

Brevet som førte til Lunden-nedleggelsen

Oslo kommunes granskingsrapport

Granskingsutvalg 2 i agderfylkene

Aust-Agder Kulturhistoriske senter

Sandefjord kommune (PPT)

Rapporten fra gransking av barnevernsinstitusjoner benyttet av Oslo kommune

Tidligere ansatte ved Lunde offentlige skole,

Det nasjonale ressurscenteret PROPP

Barnevernloven av 1953

NOVA-rapport "Barnevern og sosialhjelp", notat 3/08

7. Konsekvenser

7.1. Politisk bevegelse

Politikere over hele fylket er blitt påvirket av barnehjemssaken i Sandefjord.

I løpet av året har jeg fått tilbakemeldinger fra politikere jeg har snakket med, som viser at de er blitt påvirket av sakene vi har publisert. Gjennom publiseringene har vi avdekket "misforståelser" og påpekt at kommunen hadde et tilsynsansvar selv om barnehjemmene var private, ref. "Hudfletter Myhre", publisert 16. februar. Når politikere i Sandefjord til slutt snudde i spørsmålet om oppreisning og vedtok at kommunen skulle gå for en ordning, viser det at barnehjemssakene har bidratt til at de har fått mer forståelse for ofrene for offentlig omsorgssvikt. Kommuneadministrasjoner og politikere over hele fylket har merket seg sakene, og snakket om dem. Dette merket jeg både før det spesielle torsdagsmøtet i KS 28. februar og da jeg tok kontakt for å lodde stemningen før jul.

Våre avisartikler har fått plassert det politiske ansvaret, og gjort at vi har fått svar på sentrale problemstillinger beskrevet i **punkt 2.1.1. og 2.3.1.**

Politikerne vil ta et moralsk ansvar.

Politikerne har innsett at det går an å ta et moralsk ansvar, selv om de ennå ikke har besluttet om de velger en egen, lokal ordning eller tilslutter seg KS-forslaget. Flertallet har snudd fra å stemme ned en gransking for en eventuell senere oppreisning i 2006, til å komme barnehjemsbarna i møte med en oppreisningsordning, jfr. **punkt 2.3.1.**

Slik saken ligger an nå, sier en av mine kilder i politikken (som jeg ikke kan nevne ved navn) at den største jobben for Høyre er å gjøre en retrett med æren i behold. Slik det ser ut nå, er det det som gjenstår for at Sandefjord kommune vil gå for KS sitt forslag til oppreisning.

7.2. Folk vil være med å ta ansvar

Etableringen av "Folkeoppropet til støtte for tidligere barnehjemsbarn i Vestfold" er en direkte konsekvens av de første sakene om barnehjemsbarna. Folkeoppropet har gitt barnehjemsbarna en anerkjennelse ved å vise at innbyggerne er villige til å kjempe for dem. Tilslutningen det har fått, viser at det er vilje blant innbyggerne i Sandefjord og i Vestfold til å stå på for å gi de tidligere barnehjemsbarna en unnskyldning og en oppreisning (**punkt 2.1.3.**).

7.3. Støttegruppen for tidligere barnehjemsbarn

Som følge av reportasjene i Sandefjords Blad har flere tidligere barnehjemsbarn i Vestfold øynet et håp om en oppreisning, med alt hva en oppreisning innebærer. Derfor ble også Støttegruppen for tidligere barnehjemsbarn i Vestfold og Telemark dannet. De har også fått en kampvilje gjennom erfaringen av at de blir hørt og sett, og at folk tror på dem. Tilbakemeldinger fra dem viser at de har fått et håp om det som i Norsk Ordbok forklares som gjenoppretting av sosial eller moralsk anseelse, godtgjøring for skade som ikke er av økonomisk art, eller det at en urett eller fornærmelse gjøres god igjen.

7.4. Oppsummering

Gjennom undersøkende journalistikk har jeg fått svar på alle de sentrale problemstillingene beskrevet under punkt 2, bortsett fra **punkt 2.2.3.**, som jeg fortsatt jobber med.

Vår påpekning i flere avisartikler av politikernes manglende handlingsvilje har ført til politisk handling.

Gjennom reportasjene har vi belyst en del av byens historie som få har vært villige til å snakke om. Det har ført til et engasjement hos leserne, og etableringen av Folkeoppropet.

Ved å løfte de tidligere barnehjemsbarnas sak fram har de fått anerkjennelse, blitt satt i kontakt med hverandre og etablert en støttegruppe. De har fått en oppreisningsordning innen rekkevidde med alt den innebærer for dem.

8. Tidsbruk

Å jobbe med en sak som i utgangspunktet ble avvist av det politiske flertallet, og som berørte så mange på forskjellige måter, kunne aldri bli noe jeg kun jobbet med i arbeidstiden. Avdekking av stadig nye forhold har inspirert til videre arbeid enten det har vært på ferie, i fritiden eller på jobb. Å holde på saken ble det samme som å leve med den. Da jeg jobbet med saken til Bjørnar Thorsen, bestod 70 prosent av arbeidet å foreta undersøkelser som kunne si meg noe om hans troverdighet. Mesteparten av det arbeidet gjorde jeg på fritiden. Det har også handlet om tilliten kildene har fått til meg, og at jeg dermed verken kan sende saken over til en kollega uten videre, eller la være å ringe opp de som har tatt kontakt.

Jeg har også mottatt så personlige skildringer per mail at de har krevd et svar fra meg. Folk som aldri har snakket til nær familie om oppveksten sin, har følt for å få luftet erfaringene sine. Derfor ser jeg i ettertid at barnehjemssaken til tider har gått utover andre saker jeg har jobbet med, og ført til overtidsarbeid på andre områder.

9. Spesielle erfaringer

Sandefjord er en liten by, og barnehjemssaken er ikke så langt tilbake i tid som mange kanskje hadde ønsket. Både de som bodde på barnehjemmene, familiene deres og politikere og kommuneadministrasjonen er fremdeles sterkt berørt av byens barnehjemshistorie. De fleste innbyggerne her har en personlig opplevelse som berører barnehjemssaken. Enten de har bodd på et av barnehjemmene, arbeidet der selv, kjent noen som arbeidet der eller de har vært engasjert som politiker eller i kommuneadministrasjonen i den perioden vi har rettet et undersøkende blikk mot. Flere av bystyremedlemmene fra 1987 er fremdeles aktive i politikk og samfunnsliv i Sandefjord.

Jeg har lært mye om hvordan offentlighetsloven praktiseres i kommunen, om hvordan politikere tenker og om hvordan saksbehandlere i kommunen møter barnehjemsbarna med eller uten pressen til stede.

Jeg har også vært vitne til hvordan sakene har blitt en stor følelsesmessig belastning for Morten Nyborg. Det som for meg har vært en god sak, har til tider vært en nedtur og en stor påkjenning for ham. Men om jeg møter ham og Rune Kristiansen på nytt i Badeparken i Sandefjord ett år etter at jeg møtte dem første gang, vet jeg at jeg finner noen optimistiske karer med et nytt syn på innbyggerne i Sandefjord. De tidligere barnehjemsguttene har fått håp, anerkjennelse og et løftet blikk.

Marianne Henriksen

Sandefjord, 16. januar 2009